

Refluxní choroba jícnu (kompilát rozličných zdrojů)

MUDr. Jan Št'astný
Diagnoza s.r.o.

Duben 2016

Základní dogmata

- Žaludeční sliznice „kardiálního typu“ primárně neexistuje – vždy se jedná o mucinosní metaplazii vrstevnatého dlaždicového epitelu jícnu (důkaz: pitvy novorozenců)
- Nález submukosních žlázek v kardií = jsme v jícnu ...
- Prognoza enterální metaplazie navazující na mucinosní metaplazii je horší, nežli prognóza enterální metaplazie v primárně mucinosní sliznici
- Karcinomy v oblasti kardiie (je jich cca 25%) jsou vlastně karcinomy jícnu ...

Trpký osud vrstevnatého dlaždicového epitelu refluxní zóny

Vrstevnatý dlaždicový epitel jícnu může v „refluxní zóně“ přecházet do žaludku až do hloubky přibližně 6 cm (!!) a **trpí díky atace kyselinou chlorovodíkovou**, což může vést:

- k erozím až ulceracím,
- k metaplazii **kardiálního (mucinosního)** typu s výskytem hlenových žlázek:
Jedná se o **RIZIKOVOU sliznici** z hlediska vzniku prekanceróz a prakticky vždy je přítomen zánět,
- existuje i možnost metaplazie **pankreatického** typu – ta nebývá v žaludku (!!) a nemá prognostický význam.

Reflux a svalovina svěrače

Reflux postihuje i svalovinu svěrače, což může vest:

- k poškození lamina muscularis mucosae,
- k rozvláknění lamina muscularis mucosae – svalovina se může dostat do podsliznice, nebo až k povrchu.

Důsledek: zdání invaze karcinomu, přičemž se jedná pouze **pseudoinvazi**.

Další osud mucinosní metaplazie „kardiálního typu“

- Stabilizovaný stav.
- Přeměna na sliznici **oxyntokardiální**, což se považuje za **PŘÍZNIVÉ**, tento typ sliznice má **parietální buňky**, které se mohou přehlédnout, a to je chyba (!!)
- Enterální metaplazie, což se považuje za **NEPŘÍZNIVÉ**.

Intestinální metaplazie v oblasti žaludku

- **PYLORUS:**

Vznik **v oblasti isthmu** (regenerační zóně) jako následek abnormální diferenciacce kmenových buněk, které si zachovávají normální směr migrace do foveol a žlázek

Vyvolávající příčina: **zejména Helicobacter pylori**

- **JÍCEN:**

Vznik **ze submukosních mucinosních žlázek**, nikoli z vrstevnatého dlaždicového epitelu !

Submukosní žlázy se mohou množovat v tubulární struktury a dostávat se výše

Vyvolávající příčina: **zejména dráždění HCl**

Původní dělení intestinální metaplazie

Původní rozlišování – podle druhu produkovaných intestinálních hlenů:

- **KOMPLETNÍ IM** odpovídající plně sliznici tenkého střeva.
- **NEKOMPLETNÍ (IM „druhého typu“)** charakterizovaná přítomností cylindrických buněk obsahujících sialomuciny.
- **NEKOMPLETNÍ (IM „třetího typu“)** s produkcí sulfomucinů.

Nová klasifikace intestinální metaplazie

Imunohistochemie prokázala, že se v IM vyskytují i muciny žaludeční sliznice, dělení IM se změnilo:

- **KOMPLETNÍ IM** – pouze produkce intestinálních hlenů (imuno-průkaz MUC2).
- **NEKOMPLETNÍ IM** – produkce intestinálních i gastrických mucinů (+MUC5AC a MUC6).

Osud nekompletní intestinální metaplazie

- Vyzraje do „kompletní“.
- Persistuje a ohrožuje progresí do dysplazie.

Barretův jícen

V oblasti refluxní ezofagitidy (na rozdíl od pyloru) je intestinální metaplazie téměř vždy nekompletní, jedná se o prekancerozu a nazývá se zde BARRETŮV JÍCEN.

Vlastnosti Barretova jícnu

HISTOLOGICKY:

- produkce intestinálních i gastrických hlenů i v pohárkových buňkách,
- regenerační zóna intestinalizovaných žlázek se posunuje z oblasti isthmu na jejich bazi – napodobuje to sliznici střeva a lze to tedy označovat jako „krypty“; **ZMĚNA V LOKALIZACI PROLIFERAČNÍ ZÓNY EPITELU KRYPT JE DŮLEŽITÁ PRO HODNOCENÍ DYSPLAZIÍ.**

GENETICKY:

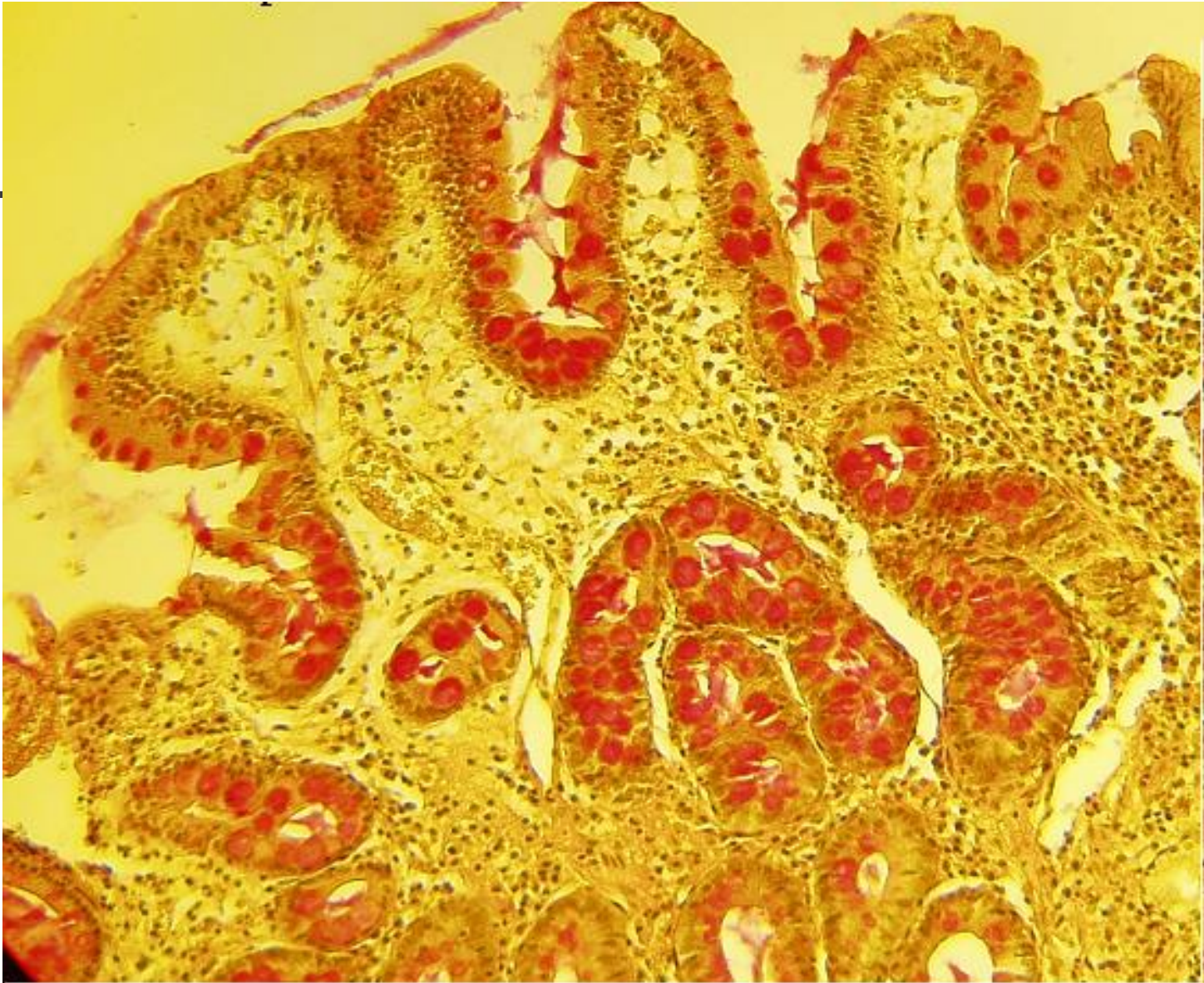
- „**Early mutace**“ – IM přecházející v dysplazii.
- „**Late mutace**“ – dysplazie přechází v karcinom

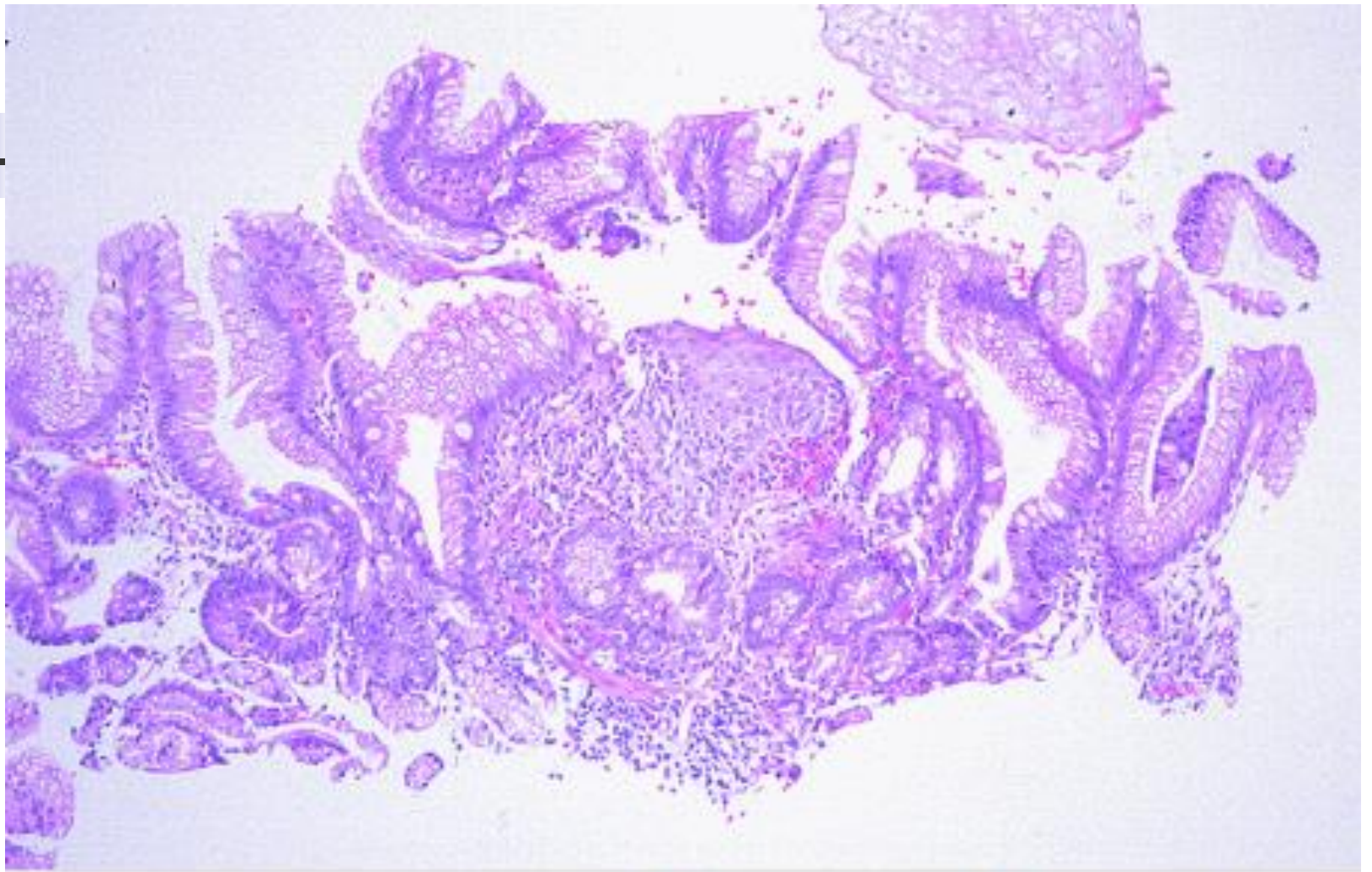
Chyby při odběrech

- Klinici odebírají spíše sliznici „průchodu“, kde mohou být změny minimální:

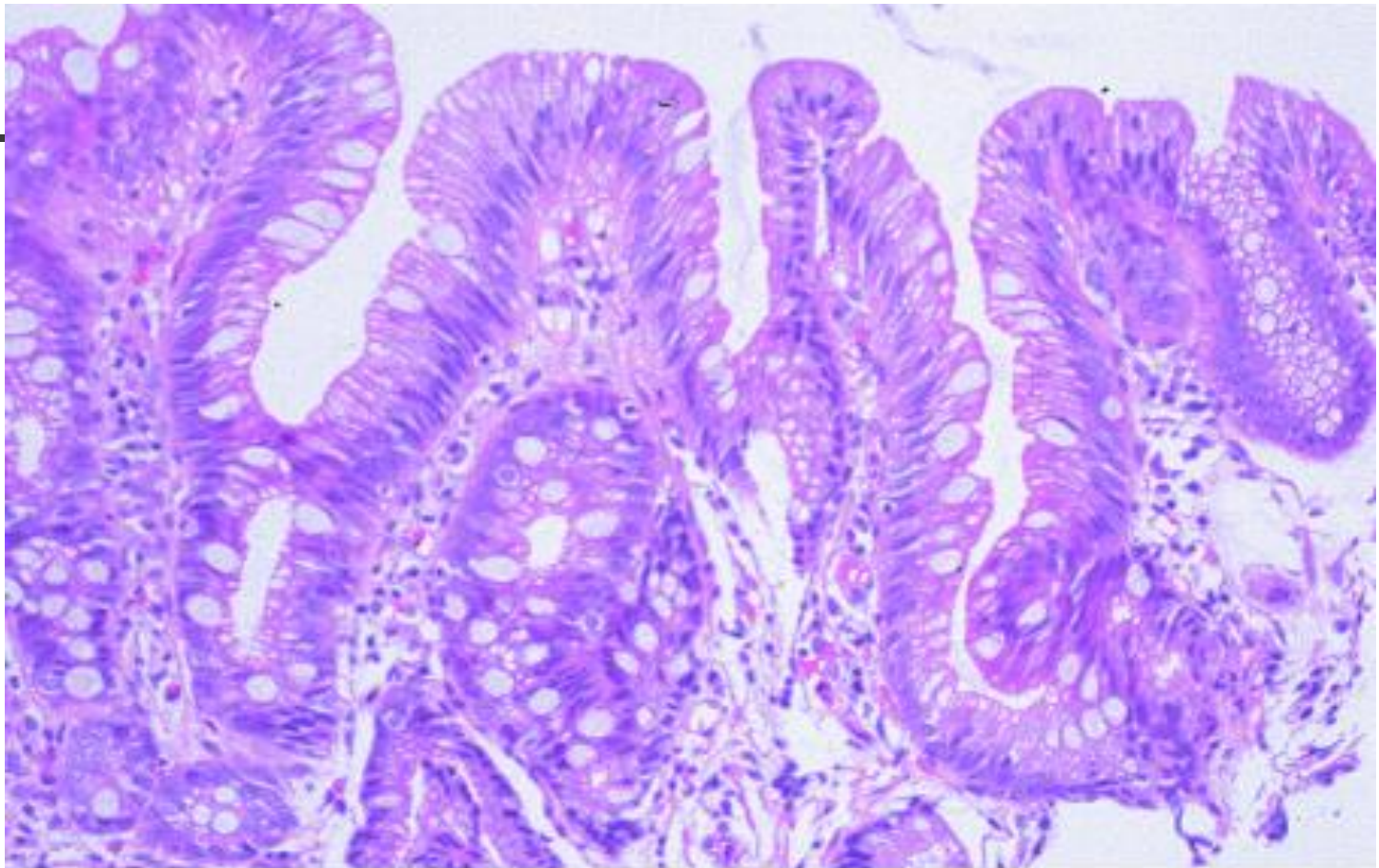
PATOLOGICKÉ ZMĚNY MOHOU BÝT NÍŽE, V OBLASTI KARDIE ...

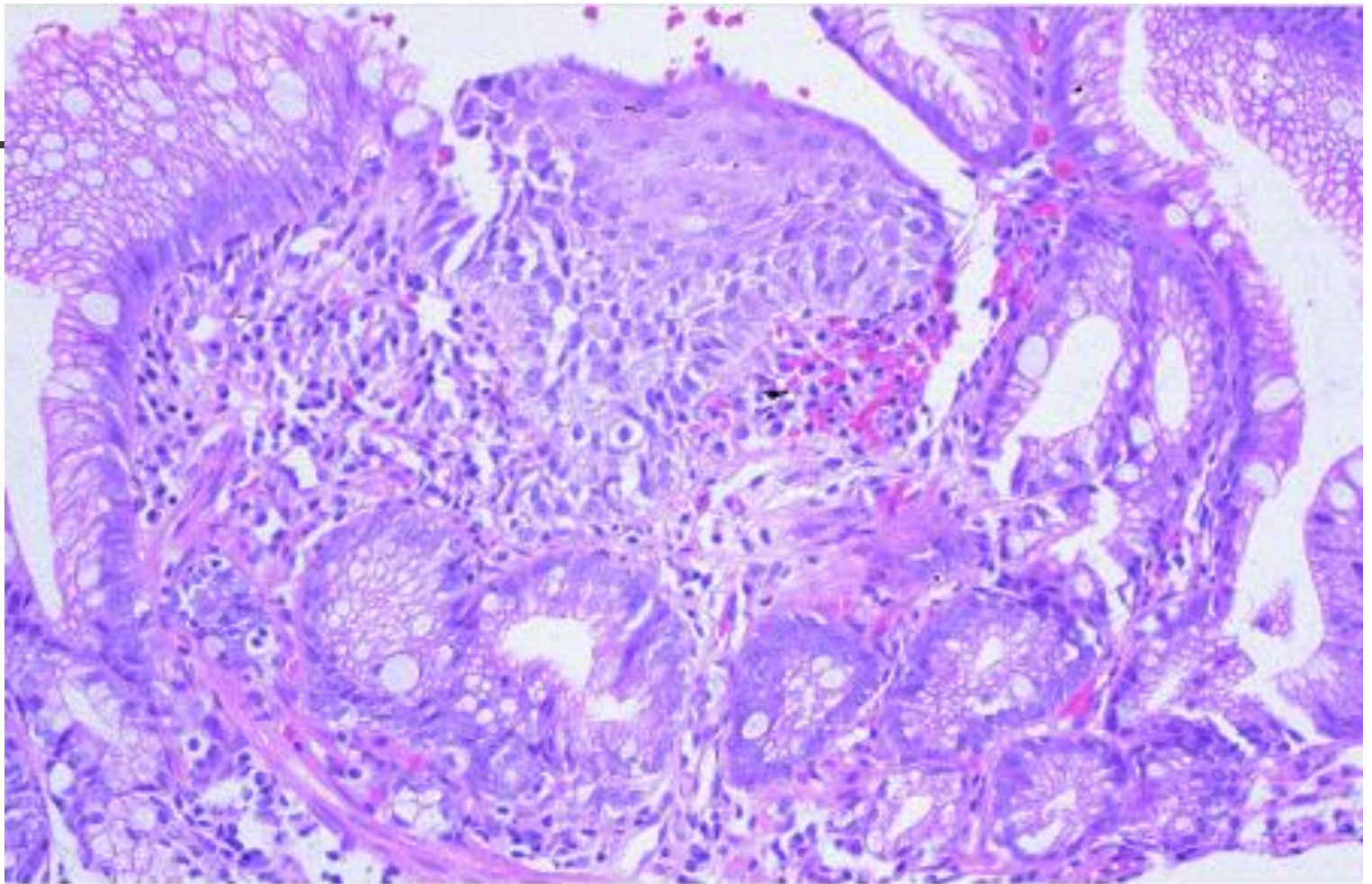
Kompletní enterální metaplazie

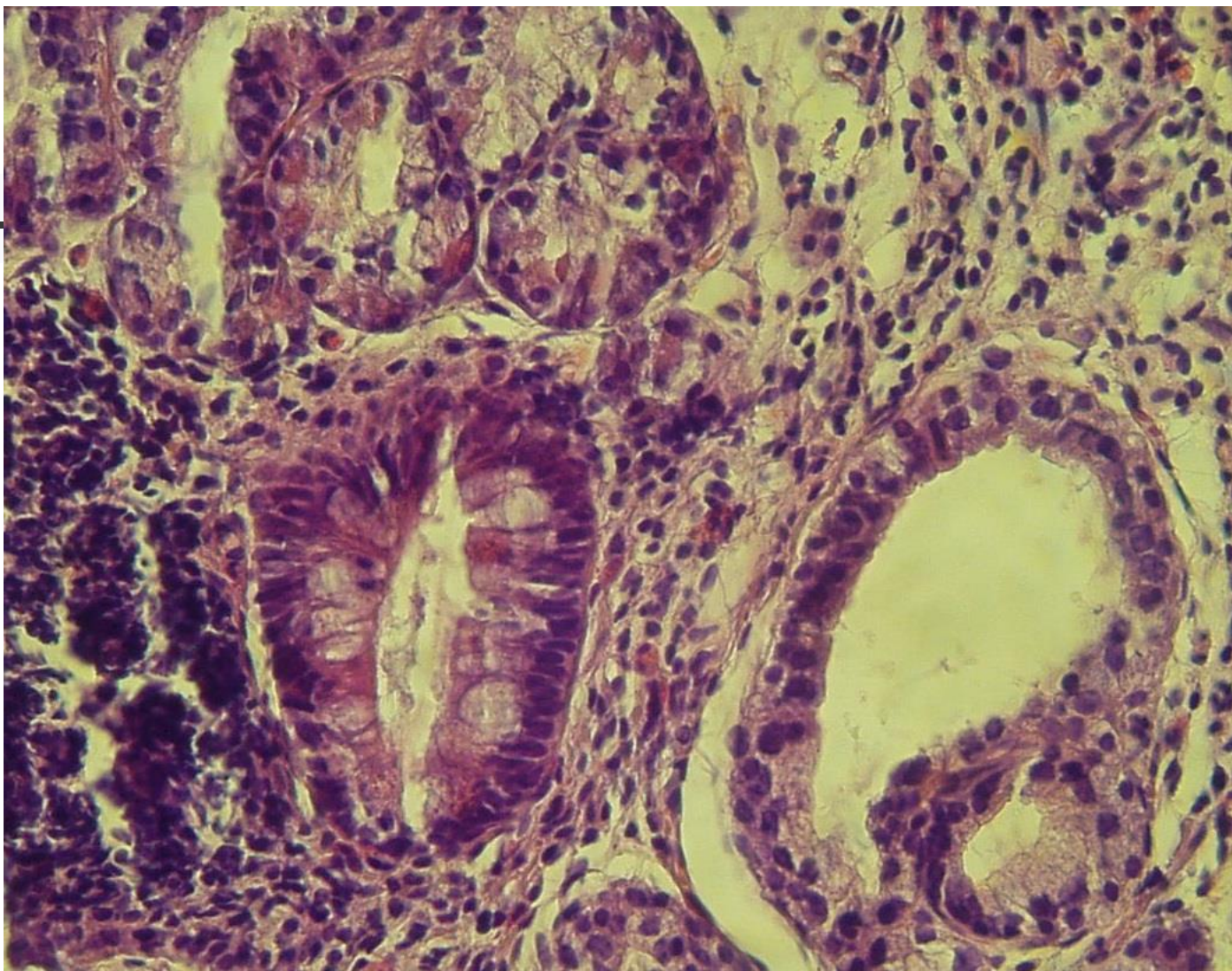
Barretův jícen: intestinální metaplazie bez dysplasie

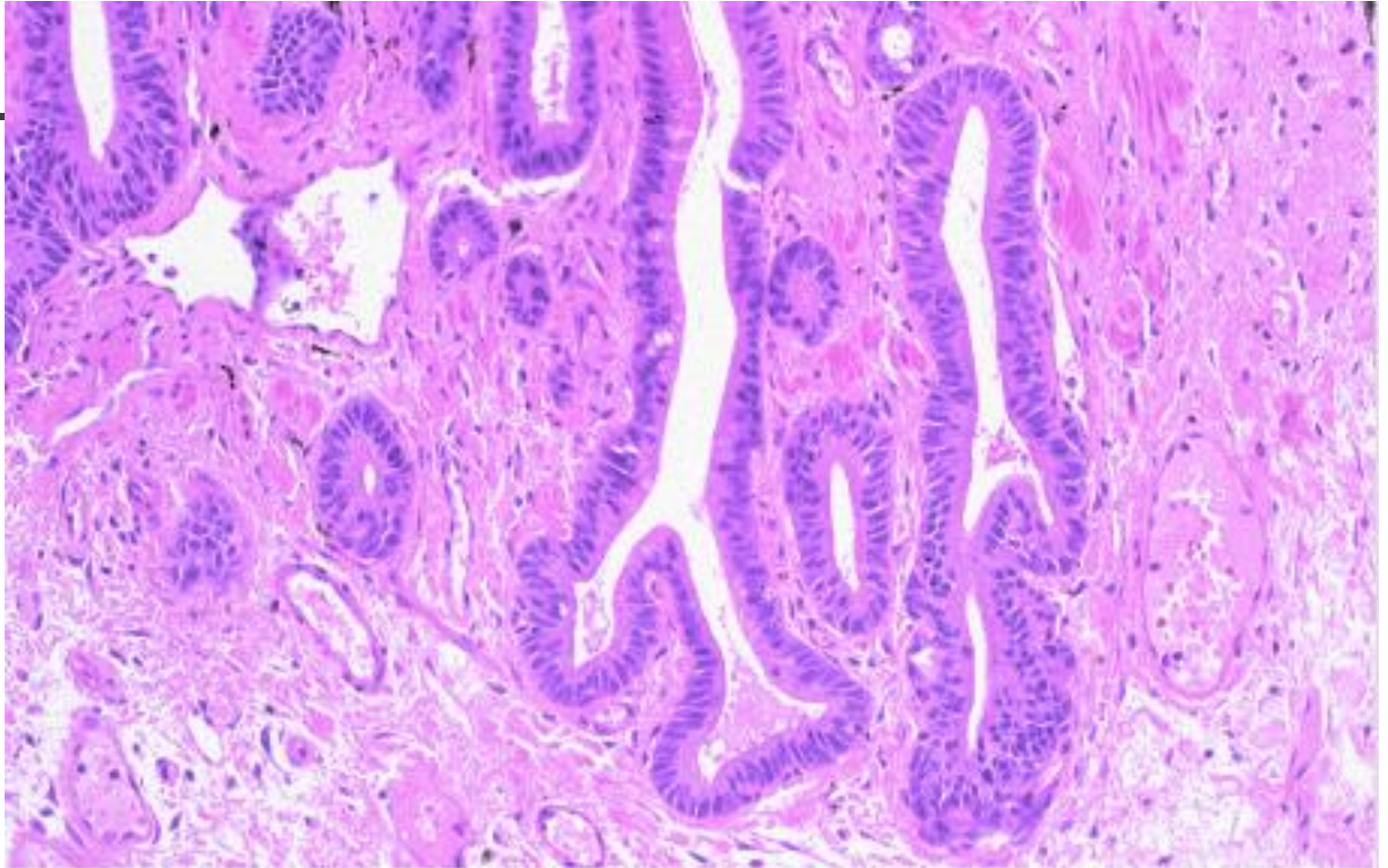
Barretův jícen: intestin. metaplazie bez dysplazie

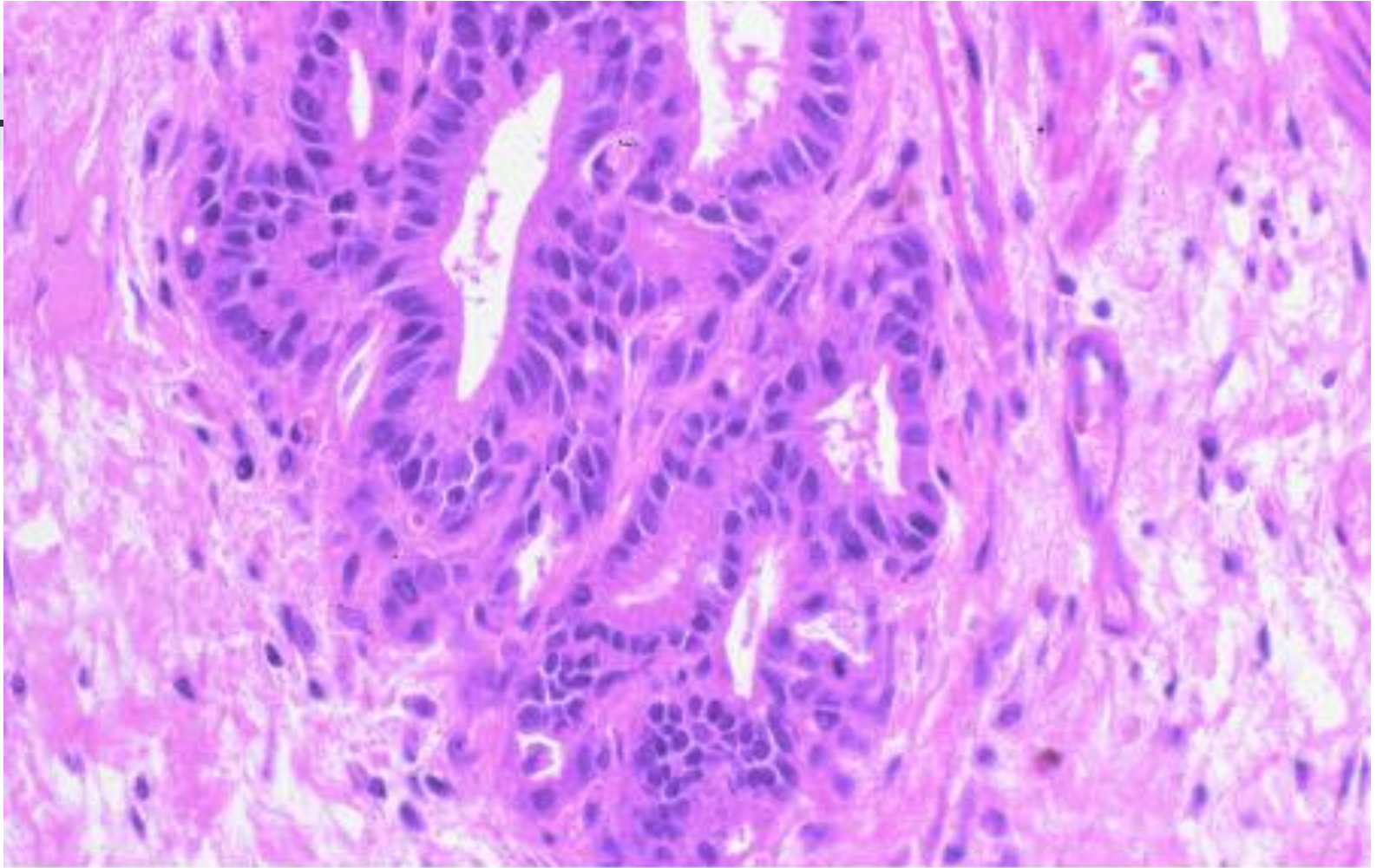
Barretův jícen: intest.metaplazie bez dysplazie

Nekompletní enterální metaplazie

High grade dysplasia

High grade dysplasie přecházející v CA

Děkuji za pozornost.
